

מאיירס - ג'זינט - מכון ברוקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مایرس - جوینت - معهد بروکدیل

מרכז סמוקלר לחקר מדיניות הבריאות

כיצד נערכות קופות החולים להספקת שירותי בריאות הנפש?

הדר סמואל ♦ ברוך רוזן

המחקר מומן בסיוע המכון הלאומי לחקר מדיניות הבריאות
ושירותי בריאות וקרן מוריס וויויאן וואהל

דוח מחקר

דמ-636-13

כיצד נערכות קופות החולים להספקת שירותי בריאות הנפש?

הדר סמואל ברוך רוזן

מחקר זה מומן בסיוע המכון הלאומי לחקר מדיניות הבריאות ושירותי בריאות
וקרן מוריס ווייאן וואהל

עריכה לשונית: ענת ברבריאן
תרגום לאנגלית: אוולין אייבל
הפקה והבאה לדפוס: לסלי קליינמן

מאירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל
מרכז סמוקלר לחקר מדיניות הבראות
ת"ד 3886
ירושלים 91037

טלפון : 02-6557400
פקס : 02-5612391

כתובת באינטרנט : www.jdc.org.il/brookdale

פרסומים נוספים של מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל בנושא זה

גרוס, ר'; ברמלי-גרינברג, ש'; רוזן, ב'; ניראל, נ'; וייצברג, ר'. 2009. **מצוקה נפשית ודפוסי קבלת טיפול לפני העברת האחריות לבריאות הנפש לקופות החולים: נקודת המבט של צרכני השירותים.** דמ-538-09

ניראל, נ'; אקר, נ'; רוזן, ב'; ברמלי-גרינברג, ש'; גרוס, ר'. 2008. **הרפורמה בבריאות הנפש: מסמך רקע לתכנון הערכה.** הוגש לדיון בסדנה "סוגיות במחקר הערכת הרפורמה בבריאות הנפש" שהתקיימה ב-23 בינואר 2008, במאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל, ירושלים.

שטרך, נ'; שרשבסקי, י'; בידני-אורבך, א'; לכמן, מ'; זהבי, ט'; שגיב, נ'. 2007. **סטיגמה, אפליה ובריאות הנפש בישראל: סטיגמה כלפי אנשים שחלו במחלה פסיכיאטרית וכלפי טיפול נפשי.** דמ-478-07

רוזן, ב'; ניסנהולץ, ר'. 2010. **ממידע על איכות – לשיפור האיכות – דוח ביניים: סיכום וניתוח ראיונות עם מנהלים בקופות החולים.** דמ-562-10

ניראל, נ'; סמואל, ה'. **לקראת הרפורמה הביטוחית בבריאות הנפש: דפוסי עבודה ומתן טיפול ועמדות כלפי הרפורמה בקרב פסיכולוגים, פסיכיאטרים ועובדים סוציאליים.** דמ-639-13.

להזמנת פרסומים נוספים ניתן לפנות למאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל, ת"ד 3886, גבעת הג'וינט, ירושלים 91037, טל': 02-6557400, פקס: 02-5612391, דואר אלקטרוני: brook@jdc.org.il
ניתן לעיין בפרסומים אלה גם באתר המכון: www.jdc.org.il/brookdale

תמצית מחקר

מבוא

מערכת בריאות הנפש בישראל נערכת לרפורמה מרחיקת לכת שתקנה על פי חוק זכויות לטיפול בבריאות הנפש ותעביר את האחריות להספקתם מן הממשלה אל קופות החולים. בהיענותו לבקשת הממשלה, ממלא המכון תפקיד מרכזי בעיצוב ובביצוע ההערכה של רפורמה זו.

מטרות המחקר

- ♦ למפות את שירותי בריאות הנפש שהיו קיימים בקופות ערב קבלת ההחלטה ב-2012, בעיקר לאור העובדה שהייתה קיימת עמימות בנוגע לחובתן של הקופות לספק שירותים אלו
- ♦ לתאר את היערכותן של קופות החולים לקראת הרפורמה הביטוחית בבריאות הנפש תוך התייחסות להתמשכות התהליך.

שיטת המחקר

לצורך המחקר נערכו ראיונות פתוחים עם אנשי בריאות הנפש מכל קופות החולים וכן ראיונות עם המעורבים בבריאות הנפש במשרד הבריאות ובמשרד האוצר. נוסף על כך נבחנו מסמכים רלוונטיים העוסקים בתהליך הנחקר.

ממצאים

התמשכות יישום הרפורמה הביטוחית, שהתאפיין בשיאי פעילות ובתקופות ארוכות שבהן ירד הנושא מעל סדר היום, יצרה דפוס היערכות מקוטע. על אף העמימות החוקית בדבר מחויבותן של קופות החולים לספק שירותים בתחום בריאות הנפש לפני אישור הרפורמה, כל קופות החולים הציעו למבוטחיהן שירות אמפולטורי בתחום. הקופות נבדלו זו מזו בהיקף השירותים שניתנו, בצורת ההספקה, בקהל היעד ובמידת הפרסום ששירותים אלו קיבלו.

מלבד זאת, עם השנים ננקטו בכל קופות החולים צעדי היערכות לקראת ביצוע הרפורמה הביטוחית, כגון: הקמת צוותי עבודה, בניית תכניות מפורטות להפעלת שירותי בריאות הנפש, בניית מערך תמיכה לרופאים ראשוניים וביצוע הכשרות בתחום בריאות הנפש לצוותי רפואה ראשונית. עם זאת, הקופות נבדלו זו מזו הן במידת האינטנסיביות של ההיערכות והן במידת הפעלתם של השירותים שפותחו בהיעדר רפורמה.

בשל דפוס ההיערכות המקוטע, ככל שהתארך זמן ההמתנה לאישור הרפורמה, התכניות שנבנו בקופות בעת שיאי הפעילות הפכו פחות ישימות, הן בשל שינויים שחלו בתחום בריאות הנפש והן בשל חילופי גברי בקופות החולים ובמשרדי הממשלה.

דברי תודה

אנו מבקשים להודות לכל מי שפינה מזמנו על מנת להתראיין למחקר זה. כמו כן, ברצוננו להודות לחברי ועדת ההיגוי ובמיוחד לפרופסור אורי אבירם על הערותיו המועילות.

כמו-כן, תודה לחברינו במאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל: לנורית ניראל על הערותיה הטובות, לענת ברבריאן על עריכת הדוח, לאוולין אייבל על התרגום לאנגלית ולסלי קליינמן על ההפקה וההבאה לדפוס.

תוכן עניינים

א	פתח דבר
1	1. מבוא
1	1.1 הטיפול במרפאות בריאות הנפש הממשלתיות
2	2. מטרת המחקר
3	3. שיטת המחקר
4	4. ממצאים כלליים : שירותי בריאות הנפש בקופות ערב הרפורמה
4	4.1 מודל הספקת השירות
4	4.2 ייעוץ פסיכיאטרי
4	4.3 טיפולי פסיכותרפיה
4	א. אופן ההפניה לטיפול פסיכותרפיה
5	ב. פיקוח ובקרה על מטפלי פסיכותרפיה עצמאיים
5	ג. עלות שירותי הפסיכותרפיה
6	4.4 בריאות הנפש והרפואה הראשונית
6	4.5 פרסום השירות ושיווקו
6	5. ממצאים כלליים : ההיערכות לקראת הרפורמה
6	5.1 צעדי ההיערכות בקופות
7	א. תכנית ל"יום שאחרי הרפורמה"
8	ב. פיתוח שירותים ותשתיות
9	5.2 קשיים בהיערכות
9	5.3 השפעת התמשכות התהליך
10	6. ממצאים לפי קופות
10	6.1 שירותי בריאות כללית
12	6.2 מכבי שירותי בריאות
15	6.3 קופת חולים לאומית
17	6.4 קופת חולים מאוחדת
20	7. סיכום
21	ביבליוגרפיה

רשימת לוחות

	פרק 1: מבוא
2	לוח 1 : סה"כ מקבלי הטיפול במרפאות הממשלתיות לבריאות הנפש לפי קופות חולים
	פרק 4: ממצאים
3	לוח 2 : השירותים האמבולטוריים לבריאות הנפש בקופות החולים
5	לוח 3 : עלות שירותי הפסיכותרפיה בקופות